

Piipahda novellissa

Oletkohan kenties tietämättäsi lukenut novellikokoelman? Monelle saattaa olla tuttu Tove Janssonin kirja *Näkymätön lapsi ja muita kertomuksia*. Kirjassa on yhdeksän Muumilaaksoon sijoittuvaa novellia, joista tunnetuin lienee sen nimikertomus. Vai oletko kenties viettänyt aikaasi Tuomas Kyrön Mielensäpahoittajan seurassa? Mielensäpahoittajia kannattaakin etsiä myös kirjaston novelli-hyllystä, jos kertomakirjallisuuden pääluokasta ei löydy.

Millainen kirjoitus sitten on novelli? Klassinen määritelmä on, että kirjoitus on riittävän lyhyt luettavaksi yhdellä kertaa. Toisen määritelmän mukaan novellin pituus voi vaihdella 1000 ja 8000 sanan välillä. Rosa Liksom toi 1980-luvulla Suomeen napakat lyhytnovellit. Oma novellikirjallisuuden alalajinsa puolestaan on raapale, jossa on tarkalleen 100 sanaa. Novellin ja romaanin välimaastoon sijoittuu vielä pienoisoromaani. Joskus rajanveto näiden välillä tuo mieleen sen veteen piirretyn viivan.

Venäjällä novelli elää ja voi hyvin, kiitos osaltaan Anton Tšehovin perinnön. Tässä yhteydessä on ehdottomasti mainittava Venäjän tunnetuimpiin nykykirjailijoihin kuuluva Ljudmila Ulitskaja, joka mielestäni on parhaimmillaan juuri novelleissa ja pienoisoromaaneissa.

Kotimaisista antologioista voisi mainita kirjan *Toinen tuntematon* (2017), johon parikymmentä nykykirjailijaa on kirjoittanut novelleja *Tuntematon sotilas* -romaanissa esiintyvistä naishahmoista. Kirjoitukset laventavat klassikkoteosta tuomalla keskusteluun naisten kokemuksia kotirintamalla.

On novellikokoelmia, jotka liikkuvat yhden aiheen ympärillä ja käsittelevät sitä useasta näkökulmasta. Tällaisista nostan esimerkiksi Martta Lintusen *Boriksen lapset* (2021), jossa kirjailija tarkastelee kaikissa teksteissään suomalaisten ja venäläisten suhteita. Sitten on sellaisia kokoelmia, joissa lukijan tehtäväksi jää miettiä, mikä yhteinen nimittäjä tekee juuri näistä kertomuksista kokoelman, miksi nämä kertomukset on laitettu yksiin kansiin – vaikka ensi alkuun tarinat saattaisivat tuntua toisistaan kovinkin irrallisilta.

Romaanin ja novellin vertailu tuo mieleeni ikkunan. Romaanissa ikkunasta katsotaan ulos maailmaan ja voidaan nähdä paljon, kuten ihmisiä, tapahtumia, lähikohteita ja kaukana siintävä horisontti. Novellissa katsotaankin ulkoa ikkunan kautta sisälle, ikään kuin hetkeksi verhot aukeavat ja nähdään yksi huone ja sen tapahtumat, ja sitten verhot taas sulkeutuvat. Mitäs tästä tuumaatte?

Outi Kauppala, Kouvolan kaupunginkirjasto

LISÄÄ VINKKEJÄ LOKAKUUN HAASTEeseen

Novellikokoelma

- Lydia Davis: Kafka valmistaa päivällistä
- Carol Shields: Tavallisia ihmeitä
- Nadja Sumanen: Sade on kaikille sama
- Harry Salmenniemi: Asiakaskoralli ja muita novelleja
- Chimamanda Ngozi Adichie: Huominen on liian kaukana
- Ryūnosuke Akutagawa: Hammasrattaat
- Jari Järvelä: Chateau Inkeroinen
- Sami Kuronen ja Ilkka Ihamäki: Sensuellit iltasadut
- H. P. Lovecraft: H. P. Lovecraftin parhaat
- Carmen Maria Machado: Kahdeksan puraisua
- Alice Munro: Karkulainen
- George Saunders: Joulukuun kymmenes
- Miina Supinen: Apatosaurusksen maa
- Maarit Verronen: Muutama lämmin päivä
- Jyrki Vainonen: Yön ja päivän tarinoita

Vaihtoehto: Aforismeja, ajatelmia tai sananlaskuja

- Lauri Rikala: Eläin ei pukeudu tahallaan huonosti
- Ramon Gómez de la Serna:
Hevoselle kaikki niityt ovat rumpuja
- Hanna-Leena Ylinen: Jotta varastaisit ajatukseni
- Maikki Harjanne: Ehtaa tavaraa
- Anne Hänninen: Kaleidoskoopit
- Susie Foster: Naurua ikä kaikki
- Tove Jansson: Sanojen lahja
- Pekka Kejonen: Kädettömän taputukset
- Pasi Klemettinen (toim.): Hätäkös tässä matalassa kaivossa!
- Virpi Alanen: Hiilellä piirretty hymy
- Eeva Kilpi: Sininen muistikirja
- Sarah Ford: Ole laiskainen ja ota löysin rantein!
- Shiwu Qinggong: Kaivoin lammen kuuta varten

*-merkityt ovat tietokirjoja.

Lukuhaasteen saat kirjastosta tai Kyyti-Finnasta.